

KOMUNIKAT

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Zalecenia dla Narodowej Agencji, jak stosować zasady siły wyższej dotyczące kosztów poniesionych w stosunku do działań, które zostały odwołane oraz dodatkowych kosztów spowodowanych przez wyjątkową sytuację w stosunku do działań, które zostały zrealizowane częściowo lub w pełni

Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła w dniu 11 marca 2020 roku światową pandemię koronawirusa. W tej sytuacji jest całkowicie uzasadnione zastosowanie zasady siły wyższej (*force majeure*). Przyjmując zasadę ostrożności, która stanowi podstawę wszystkich naszych działań, byłoby bardzo trudno przyjąć jakiegokolwiek inne rozwiązanie w obecnych warunkach, w których przeważająca i bardzo ważna część działań – zarówno tych planowanych, jak i właśnie realizowanych w wybranych do finansowania projektach – została lub zostanie odwołana lub odroczone.

W rezultacie w celu uproszczenia procedur administracyjnych oraz w sytuacji bardzo dużej liczby zgłoszeń wystąpienia siły wyższej Narodowa Agencja zaleca następujące rozwiązania:

Erasmus+ – KA1 (mobilność uczniów/studentów i kadry), KA2 (wyłącznie działania LTT) – koszty podróży i wsparcie indywidualne

POWER (Edukacja szkolna, Kształcenie i szkolenia zawodowe, Szkolnictwo wyższe, Edukacja dorosłych) mobilności realizowane na zasadach programu Erasmus+)

Erasmus+ Młodzież i Europejski Korpus Solidarności – koszty podróży, kieszonkowe i dodatek relokacyjny

A. W przypadku uczestników, którzy zakończyli działania i wrócili do domu:

Działania polegające na ochronie i wsparciu dla uczestników:

- uczestnicy **zatrzymują wypłacone im do tej pory kwoty**. Później, na etapie oceny raportu końcowego mogą być poproszeni przez beneficjenta o zwrot części dofinansowania, jeśli dotyczy ich sytuacja opisana w punkcie 3) poniżej.

Warunki uznania wydatków za uprawnione (zasady do stosowania przez Narodowe Agencje podczas oceny raportów końcowych):

- beneficjenci są uprawnieni do otrzymania dofinansowania na okres, **w którym działania były realizowane**. Na przykład, jeśli mobilność zaczęła się w dniu 1 stycznia i miała się zakończyć 1 lipca, a działania zostały zawieszane np. 15 marca, uczestnik/organizacja ma prawo zatrzymać dofinansowanie za okres od 1 stycznia do 15 marca;

KOMUNIKAT

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

3) beneficjenci powinni zwrócić **pozostałą kwotę dofinansowania** (na przykład od momentu, gdy działania zostały zakończone, to jest od 16 marca do 1 lipca w podanym powyżej przypadku) **tylko za okres, którego dotyczą wymienione poniżej warunki:**

- a. uczestnicy nie planują powrotu do swojej aktywności związanej z mobilnością, gdy organizacja goszcząca powróci do *normalnego funkcjonowania*;
- b. (Jeśli dotyczy) uczestnicy nie zaakceptują kontynuacji planowanych działań online (przy pomocy technologii cyfrowych, na odległość), jeśli taka możliwość zostanie zaoferowana przez instytucję goszczącą;
- c. nie muszą ponosić kosztów bezpośrednio i wyłącznie związanych z mobilnością (np. opłaty za elektryczność, wynajem, itd. za granicą, nawet jeśli powrócili do domu).

Beneficjenci będą zobowiązani do zadeklarowania, że wszystkie wyżej wymienione warunki zostały spełnione podczas składania raportu końcowego.

4) Jeśli jeden lub więcej spośród wyżej wymienionych warunków nie są spełnione, mają prawo **zatrzymać dofinansowanie.**

Dodatkowe koszty, bezpośrednio i wyłącznie odnoszące się do działań: beneficjenci mogą poprosić Narodową Agencję, na etapie raportu końcowego, o zwrot dodatkowych kosztów podróży, jeśli byli zmuszeni do zakupu kolejnego biletu na powrót do domu. Narodowa Agencja może zaakceptować konieczność pokrycia dodatkowych kosztów wyliczonych na podstawie standardowych kosztów podróży (wg przedziałów odległości) pod warunkiem, że całe dofinansowanie wykazane przez beneficjenta nie przekracza dofinansowania wskazanego w umowie między beneficjentami a Narodową Agencją. W przypadku studentów szkół wyższych ta sama zasada dotyczy przypadków, w których student otrzymał dofinansowanie mobilności i kwota ta nie pokrywa wszystkich jej kosztów. W powyższych przypadkach beneficjent powinien: a) dostarczyć dowody na to, że uczestnik prosił przewoźnika (linie lotnicze, biuro podróży) lub ubezpieczyciela o zwrot kosztów lub przełożenie terminu podróży i jego prośba została odrzucona oraz b) przedłożyć dokumentację dotyczącą dodatkowych kosztów, o zwrot których ubiega się uczestnik.

KOMUNIKAT

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

B. W przypadku uczestników, którzy zawiesili działania i zdecydowali się lub byli zmuszeni pozostać za granicą:

Działania mające na celu natychmiastową ochronę i wsparcie dla uczestników:

- 1) uczestnicy zatrzymują dotychczas otrzymane dofinansowanie. Na późniejszym etapie mogą być poproszeni przez beneficjenta o zwrot części grantu, jeśli dotyczy ich sytuacja w punkcie 3) poniżej.

Warunki kwalifikowalności grantów (zasady, których NA powinny przestrzegać podczas oceny projektów na etapie raportu końcowego):

- 2) beneficjenci mają prawo do **otrzymania dofinansowania za okres**, w którym **działania** projektowe **były realizowane**. Np. jeżeli mobilność rozpoczęła się 1 stycznia i ma się zakończyć 1 lipca, a działania zostały zawieszona 15 marca, beneficjent jest uprawniony do utrzymania dofinansowania za okres od 1 stycznia do 15 marca
- 3) beneficjenci są uprawnieni do otrzymania pozostałej części dofinansowania na okres, kiedy działania zaczną się ponownie po zawieszeniu.

Dodatkowe koszty bezpośrednio i wyłącznie związane z działaniami: Oprócz możliwości otrzymania pozostałej części dofinansowania, gdy działania zostaną wznowione, beneficjenci mogą nadal otrzymywać dofinansowanie (w postaci kosztów jednostkowych (*unit costs*) **w okresie zawieszenia**, jeżeli:

- planują wznowić mobilność, gdy instytucja/organizacja goszcząca zacznie prowadzić działalność (*funkcjonować*) po przerwie i zaakceptują kontynuowanie nauki na odległość, jeśli zostanie ono uruchomione przez instytucję / organizację goszczącą, oraz
- są zmuszeni pozostać za granicą z powodu ograniczeń w podróżowaniu nałożonych przez władze krajowe.

Jednak obowiązkiem organizacji/instytucji beneficjenta jest zatwierdzenie tego dodatkowego wniosku, po sprawdzeniu, na podstawie oceny każdego przypadku, że całkowity grant przyznany na projekt może pokryć ten dodatkowy koszt. Beneficjent może zaproponować uczestnikom niższe indywidualne kwoty dofinansowania, jeżeli całkowity budżet dostępny w ramach projektu nie może pokryć całego kosztu jednostkowego.

KOMUNIKAT

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

C. W przypadku, gdy uczestnicy (lub organizacje) zdecydowali się anulować działanie przed jego rozpoczęciem:

- uczestnicy/organizacje są uprawnione **do otrzymania dofinansowania** na podróż (na podstawie standardowych stawek ryczałtowych), jeśli nie byli w stanie anulować rezerwacji ze zwrotem kosztów od przewoźnika. W każdym takim przypadku beneficjent powinien przedstawić dowód na to, że uczestnik zwrócił się z wnioskiem o zwrot kosztów do przewoźnika, ubezpieczyciela lub innego właściwego organu, i otrzymał odpowiedź odmowną
- sposób postępowania w przypadku sektora Młodzież znajduje się w sekcji Wsparcie organizacyjne poniżej.

Erasmus+ (Edukacja szkolna, Kształcenie i szkolenia zawodowe, Szkolnictwo wyższe, Edukacja dorosłych) KA1 – Wsparcie organizacyjne

POWER (Edukacja szkolna, Kształcenie i szkolenia zawodowe, Szkolnictwo wyższe, Edukacja dorosłych) – Wsparcie organizacyjne

W przypadkach A) i B) powyżej beneficjent jest uprawniony do otrzymania wsparcia organizacyjnego, ilekroć indywidualne dofinansowanie dla uczestnika zostanie uznane za uprawnione.

W przypadku C) beneficjent jest uprawniony do otrzymania wsparcia organizacyjnego dla uczestników działań anulowanych z powodu wyjątkowego charakteru i przebiegu pandemii koronawirusa dotyczącej wiele obszarów na świecie.

Europejski Korpus Solidarności – ESC11, ESC13 i ESC21 – Wsparcie organizacyjne – zarządzanie projektem (OS)

We wszystkich powyższych przypadkach beneficjenci są uprawnieni do otrzymania wsparcia organizacyjnego – koszty zarządzania projektem uwzględniają koszty przygotowania i monitorowania uczestników przed wyjazdem, a także zadania wsparcia uczestników w kontekście zarządzania w wyjątkowej sytuacji, jaką jest epidemia koronawirusa obejmująca wiele regionów świata.

KOMUNIKAT

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Erasmus+ Młodzież (Wymiany młodzieżowe i Mobilność osób pracujących z młodzieżą) – KA1 i KA3 – Wsparcie organizacyjne

Europejski Korpus Solidarności – ESC11, ESC13 and ESC21 – Wsparcie organizacyjne – koszty działania oraz Wsparcie procesu włączania

W przypadkach A) powyżej:

- beneficjenci mają prawo do otrzymania wsparcia organizacyjnego za okres, w którym **działanie było realizowane**. Np. jeżeli mobilność rozpoczęła się 1 stycznia i ma się zakończyć 1 lipca, a działania zostały zawieszane 15 marca, beneficjentowi przysługuje dofinansowanie obejmujące okres od 1 stycznia do 15 marca
- beneficjenci mają prawo **zachować część** dofinansowania za pozostały okres (tj. od momentu zawieszenia działania do planowanej daty zakończenia działań), jeżeli muszą ponieść koszty bezpośrednio i wyłącznie związane z działaniami projektowymi.

W przypadku B) powyżej:

- beneficjenci są uprawnieni do otrzymania **części dofinansowania** obejmującej okres, w którym działanie było realizowane. Np. jeżeli mobilność rozpoczęła się 1 stycznia i ma się zakończyć 1 lipca, a działania zostały zawieszane 15 marca, beneficjentowi przysługuje dofinansowanie obejmujące okres od 1 stycznia do 15 marca
- w przypadku zawieszenia działań beneficjenci będą uprawnieni do otrzymania dofinansowania w momencie ponownego rozpoczęcia działań.

Dodatkowe koszty bezpośrednio i wyłącznie związane z działaniami: Oprócz prawa do otrzymania pozostałej części dofinansowania, gdy działanie zostanie wznowione, beneficjenci mają prawo ubiegać się w ramach tzw. *kosztów nadzwyczajnych* o zwrot kosztów rzeczywistych poniesionych na rzecz utrzymania i zakwaterowania uczestników w okresie zawieszenia. Obowiązkiem Narodowej Agencji jest jednak zezwolenie na ten zwrot, po sprawdzeniu, na podstawie oceny poszczególnych przypadków, że dofinansowanie pierwotnie przyznane na projekt może pokryć ten dodatkowy wniosek (tj. że ostateczne finansowanie wnioskowane na projekt nie jest wyższe niż finansowanie przyznane w umowie).

W przypadku C) powyżej:

- beneficjenci są uprawnieni do utrzymania wsparcia organizacyjnego, jeśli muszą ponieść koszty związane bezpośrednio i wyłącznie z działaniem, nawet jeśli zostanie ono anulowane. Narodowa Agencja może zmniejszyć liczbę kosztów jednostkowych dofinansowania, jeżeli wniosek jest nieproporcjonalny i uwzględni koszty niezwiązane bezpośrednio z działaniami projektowymi.

KOMUNIKAT

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Erasmus+ - KA2 Partnerstwa strategiczne

Europejski Korpus Solidarności – Projekty Solidarności – Koszty projektu

Beneficjenci mogą zdecydować o czasowym zawieszeniu projektu, poprosić o przedłużenie czasu trwania projektu i przeprowadzić zaplanowane działania, gdy sytuacja wróci do normy. W takim wypadku dofinansowanie na koszty zarządzania projektem zostanie obliczone na podstawie nowego czasu trwania projektu, z wyłączeniem czasu zawieszenia, i ograniczone do kwoty nieprzewyższającej całkowitego dofinansowania wskazanego w umowie między beneficjentem a Narodową Agencją.

Erasmus+ – KA2 Partnerstwa strategiczne – rezultaty pracy intelektualnej, wydarzenia upowszechniające, międzynarodowe spotkania projektowe

Beneficjenci mogą zdecydować o czasowym zawieszeniu projektu, poprosić o przedłużenie czasu trwania projektu i przeprowadzić zaplanowane działania, gdy sytuacja wróci do normy. Jeżeli jednak zdecydują się nie przedłużać czasu trwania projektu, są uprawnieni do otrzymywania dofinansowania (w formie stawek ryczałtowych), pod warunkiem że:

- w przypadku spotkań, wydarzeń: przeprowadzają je przy pomocy narzędzi cyfrowych/ w sieci, oraz
- pracują zdalnie w celu wypracowania zamierzonych rezultatów pracy intelektualnej (*intellectual outputs*).

Na etapie raportu końcowego Narodowa Agencja może podjąć decyzję o zmniejszeniu kwoty dofinansowania, jeżeli rezultaty projektu (*outputs*) (spotkania, rezultaty intelektualne itp.) zostaną uznane za niedostateczne w porównaniu z planowanymi.

Erasmus+ – KA1, KA2 i KA3, Europejski Korpus Solidarności – Koszty nadzwyczajne, Wsparcie uczestników projektu ze specjalnymi potrzebami

POWER (Edukacja szkolna, Kształcenie i szkolenia zawodowe, Szkolnictwo wyższe, Edukacja dorosłych) mobilności realizowane na zasadach programu Erasmus+ – Koszty nadzwyczajne, Wsparcie uczestników projektu ze specjalnymi potrzebami:

beneficjenci mogą ubiegać się o wyższe niż planowane dofinansowanie związane z kosztami w ramach tych kategorii budżetowych, pod warunkiem że łączna kwota dofinansowania wnioskowana na etapie raportu końcowego nie jest wyższa niż łączna kwota dofinansowania wskazana w umowie między beneficjentem a Narodową Agencją. Narodowa Agencja oceni kwalifikowalność tych dodatkowych kosztów w poszczególnych przypadkach.

